

СТАНОВИЩЕ

От: проф. д-р Мирослава Пейчева, катедра „Човешки ресурси и социална защита“, УНСС, научна специалност „Икономика и организация на труда“

Относно: дисертационен труд за присъждане на образователна и научна степен **„доктор“** по област на висше образование 3. Социални, стопански и правни науки; професионално направление 3.8. Икономика, научна специалност „Икономика и организация на труда“, УНСС

Автор на дисертационния труд: Гълъбин Николов Гълъбов

Тема на дисертационния труд: “Стратегическите карти и балансираните системи от показатели за ефективност като инструменти за развитието на човешките ресурси в организациите (на примера на банковия и застрахователния сектор)”

Основание за представяне на становището: участие в състава на научното жури по защита на дисертационния труд съгласно Заповед №1522/11.06.2021г. на Заместник-ректора по научноизследователска дейност и международно сътрудничество на УНСС.

1. Информация за дисертанта

Дисертантът се е обучавал по докторска програма към катедра „Човешки ресурси и социална защита“ / Общикономически факултет на УНСС по научна специалност научна специалност „Икономика и организация на труда“, съгласно Заповед за зачисляване на Ректора на УНСС № 3135/09.12.2021г. Обучението е осъществено в *свободна* форма (докторантура на самостоятелна подготовка) през периода 2019-2021г. Гълъбин Николов Гълъбов е Магистър по икономика (УНСС) и Магистър Бизнес Администрация Бизнес училище Хенри Б. Типи, (Университетът на Айова). Професионалният му опит е във финансовия сектор (банковата и застрахователната дейност). Владее английски и руски език.

2. Обща характеристика на представения дисертационен труд

Дисертационният труд се състои от 208 (двеста и осем) страници, в т.ч.: увод, три глави, заключение и библиография. Използваните литературни източници са 154 (сто петдесет и четири) източника, (включително книги, статии, периодични и непериодични публикации, доклади, нормативни актове и достъпни в интернет източници), от които 13 (тринадесет) на български език, останалите на английски език.

В увода са представени: актуалността на изследваната проблематика, целта, задачите, обект, предмет, изследователска теза, основните методи, които са използвани в изследването, и ограничения на изследването.

Темата на дисертационния труд безспорно е актуална. Основанията ми за това твърдение са най-малко три. **На първо място.** Проблематиката, свързана с анализ на взаимовръзката между балансираната система от показатели за ефективност и стратегическите карти, е все още **слабо застъпена** в научните изследвания в България, а в практиката темата не е особено популярна. Нещо повече, често сме свидетели на смесване на понятията „балансирана система от показатели за ефективност и стратегически карти“. Една от причините за недостатъчното познаване на темата за балансираната система от показатели и стратегическите карти е, че темата е **интердисциплинарна** и за нейното разработване са необходими знания и умения в областта на финансите, човешките ресурси, маркетинга, стратегическото управление.

На **второ място.** Динамиката, с която се въвеждат иновациите в бизнеса, както и промяната на социално икономическата обстановка, поставя работодателите **пред редица предизвикателства**, сред които разработването на адекватни на нестабилната среда стратегии и персонал, който да ги реализира – **мотивиран, компетентен, адаптивен, ориентиран към постигане на целите.**

На **трето място.** Анализаторите на банковия сектор, посочват, че 2020 година банките осъществяват дейността си в условията на по-ниска икономическа активност, в среда на ограничителни мерки, предприети във връзка с пандемията от COVID-19. **Печалбите са намаляващи, свидетели сме на отрицателни лихви (феномен, който, както твърдят изследователите в тази област, дори не е достатъчно изяснен в научната теория).**

В тези условия, както банковият, така и застрахователният сектор **могат да се възползват от ползите от балансираната система от показатели за ефективност и стратегическите карти с фокус към човешките ресурси.**

Целта на изследването е ясно формулирана - „въз основа на анализ и обобщение на водещите концепции за управлението на човешките ресурси и балансираните системи от показатели за ефективност, да се разработят модели на стратегически карти и балансирани системи от показатели за ефективност в български организации от финансовия сектор, базирани на фундаменталната роля на човешките ресурси за осигуряване на устойчиви конкурентни предимства и постигане на дългосрочните цели на организациите.“

Формулираните задачи кореспондират с целта, което подпомага нейното постигане.

„Обект на изследването са стратегическите карти и балансираните системи от показатели за ефективност, като инструменти за развитие на човешките ресурси и за постигане на дългосрочните цели на организациите.“ „Предмет на изследването е процеса на разработване и прилагане на стратегически карти и балансирани системи от показатели за ефективност в организации от българския финансов сектор, както и предпоставките за тяхното успешно реализиране.“

Изследователската теза, която се защитава в дисертационния труд е, „че разработването и успешното прилагане на стратегически карти и балансирани системи от показатели за ефективност е възможно в организации от сектора на финансовите услуги в България, което им осигурява устойчиви конкурентни предимства, базирани на развитието на човешките ресурси, както и постигане на дългосрочните им цели и диференциална възвръщаемост на капитала.“

В увода са представени и ограниченията на изследването.

Първа глава включва анализ на теоретичните концепции за същността и развитието на човешките ресурси. Тук са анализирани различни концепции, свързани със същността, ролята, управлението и развитието на човешките ресурси в организацията. Глава втора включва анализ на теоретичните концепции за управлението на изпълнението, стратегическите карти и балансираните системи от показатели за ефективност. Глава трета е посветена на стратегическите

карти и балансираните системи от показатели за ефективност като инструмент за развитието на човешките ресурси в банкова институция и застрахователна компания.

3. Оценка на получените научни и научно-приложни резултати

В научното изследване са използвани научните методи анализ, синтез, индукция, дедукция. Дисертационният труд е разработен в логическа последователност. Приложената методология е подходяща за постигане на поставената цел и задачи. Получените в резултат на изследването научни и научно - приложни резултати ще бъдат от полза както за научната теория, така и за практиката.

4. Оценка на научните и научно-приложни приноси

Приемам всички посочени от докторанта приноси, като към тях бих добавила и още три.

1. Направеното изследване може да послужи като база за други изследвания, в областта на човешките ресурси, финансите, стратегическото управление, контрола и одита (вътрешен, външен, финансов и нефинансов).
2. Представената стратегическа карта и балансирана система от показатели, използвани в бизнес линията за банкиране на дребно на банка, както и разработената стратегическа карта и балансирана система от показатели за ефективност на българска застрахователна компания могат да бъдат използвани в практиката на финансовия одит, одита на човешките ресурси, контрола и контролинга.
3. Представената стратегическа карта и балансирана система от показатели, използвани в бизнес линията за банкиране на дребно на банка, както и разработената стратегическа карта и балансираните системи от показатели за ефективност, някои проблеми при въвеждането им могат да бъдат използвани като примери/case studies, които обясняват процеса на разработване на стратегическите карти и балансираните системи от показатели за ефективност в учебния процес по различни учебни дисциплини.

5. Оценка на публикациите по дисертацията

Докторантът е представил четири публикации (3 статии в нереферирани списания с научно рецензиране и една студия в нереферирани списания с научно рецензиране), които съдържат теми, свързани с дисертационния труд (статии), методологията на и приносите от проведеното научно изследване (студията).

6. Оценка на автореферата

Авторефератът е в обем 46 (четиридесет и шест) страници. В него е представено пълно и точно съдържанието на дисертационния труд.

7. Критични бележки, препоръки и въпроси

Препоръчвам докторантът да продължи научните си изследвания, свързани с взаимовръзката между човешки ресурси, финанси, мотивация.

8. Заключение

Дисертационният труд съдържа научни, научно-приложни и приложни резултати, които представляват оригинален принос в науката и отговарят на всички изисквания на

Закона за развитие на академичния състав в Република България (ЗРАСРБ) и Правилника за прилагане на ЗРАСРБ.

Дисертационният труд показва, че докторантът Гълъбин Николов Гълъбов **притежава** задълбочени теоретични знания и професионални умения по Професионално направление 3. 8. Икономика, като **демонстрира** качества и умения за самостоятелно провеждане на научни изследвания.

Поради гореизложеното, убедено давам своята **положителна оценка** за проведеното изследване, представено от рецензираните по-горе дисертационен труд, автореферат, постигнати резултати и приноси, и давам положителния си вот „**ЗА**“ присъждане на **образователната и научна степен ‘доктор’** на Гълъбин Николов Гълъбов в област на висшето образование 3. Социални, стопански и правни науки; професионално направление 3.8. Икономика, научна специалност „Икономика и организация на труда“.

19.07.2021г. /гр. София

Подпис:

REVIEW

by Miroslava Mihailova Peicheva - Professor at the University of National and World Economy, PhD in Economics

Subject: Dissertation for the award of educational and scientific degree "Doctor" in the field of higher education 3. Social, economic and legal sciences; professional field 3.8. Economics, scientific specialty "Economics and organization of labor", UNWE.

Author of the dissertation: Galabin Nikolov Galabov

Topic of the dissertation: "Strategy maps and balanced scorecards as instruments for human resource development in organizations (by the example of banking and insurance sector)".

Grounds for presenting the opinion: participation in the composition of the scientific jury for the defense of the dissertation according to Order №1522 / 11.06.2021. of the Vice-Rector for Research and International Cooperation of UNWE.

1. Information about the dissertant

The dissertant studied in a doctoral program at the Department of Human Resources and Social Protection / Faculty of General Economics of UNWE in the scientific specialty "Economics and Labor Organization", according to the Order of Enrollment of the Rector of UNWE № 3135 / 09.12.20219. The training was carried out in free form (doctoral studies in independent preparation) in the period 2019-2021. Galabin Nikolov Galabov has a Master's degree in Economics (UNWE) and a Master's degree in Business Administration from the Henry B. Tippie Business School (University of Iowa). His professional experience is in the financial sector (banking and insurance). He speaks English and Russian.

2. General characteristics of the presented dissertation

The dissertation consists of 208 (two hundred and eight) pages, including: introduction, three chapters, conclusion and bibliography. The used literature sources are 154 (one hundred and fifty four) sources (including books, articles, periodicals and non-periodical publications, reports, regulations and sources available on the Internet), of which 13 (thirteen) in Bulgarian, the rest in English language .

The introduction presents: the relevance of the researched issues, the purpose, the tasks, the object, the subject, the research thesis, the main methods used in the research, and the limitations of the research.

The topic of the dissertation is undoubtedly relevant. My reasons for this statement are at least three. On first place. The issue related to the analysis of the relationship between the balanced system of performance indicators and strategic maps is still poorly represented in research in Bulgaria, and in practice the topic is not very popular. Moreover, we often witness a confuse of the concepts of 'balanced scorecard and strategic maps'. One of the reasons for the insufficient knowledge of the topic of the balanced scorecard and strategic maps is that the topic is interdisciplinary and its development requires knowledge and skills in the field of finance, human resources, marketing, strategic management.

Secondly. The dynamics with which the innovations are introduced in the business, as well as the change of the socio-economic situation, puts the employers in front of a number of challenges, including the development of adequate strategies for the unstable environment and staff to implement them - motivated, competent, adaptive, goal achievement oriented.

In third place. Analysts of the banking sector point out that in 2020 banks operated in conditions of lower economic activity, in an environment of restrictive measures taken in connection with the COVID-19 pandemic. Profits are declining, we are witnessing negative interest rates (a phenomenon which, as researchers in this field claim, is not even sufficiently clear in scientific theory).

In these circumstances, both the banking and insurance sectors can reap the benefits of a balanced system of performance indicators and strategic maps with a focus on human resources.

The aim of the study is clearly stated - "based on the analysis and summary of the leading concepts of human resource management and balanced scorecards, to develop models of strategic maps and balanced scorecards in Bulgarian financial sector organizations. based on the fundamental role of human resources in ensuring sustainable competitive advantages and achieving the long-term goals of organizations. "

The formulated tasks correspond to the goal, which helps to achieve it.

"The object of the study are strategic maps and balanced scorecards as tools for human resource development and achieving long-term goals of organizations." "The subject of the study is the process of developing and implementing strategic charts and balanced scorecards for efficiency in organizations from the Bulgarian financial sector, as well as the prerequisites for their successful implementation. "

The research thesis defended in the dissertation is "that the development and successful implementation of strategic maps and balanced systems of performance indicators is possible in

organizations in the financial services sector in Bulgaria, which provides them with sustainable competitive advantages based on the development of human resources, as well as the achievement of their long-term goals and differential return on capital. "

The introduction also presents the limitations of the study.

The first chapter includes an analysis of the theoretical concepts of the nature and development of human resources. Here are analyzed various concepts related to the nature, role, management and development of human resources in the organization. Chapter two includes an analysis of theoretical concepts for performance management, strategic maps and balanced scorecard systems. Chapter three is devoted to strategic maps and balanced systems of performance indicators as a tool for human resources development in a banking institution and insurance company.

3. Evaluation of the obtained scientific and scientific-applied results

The scientific methods used in the research are: analysis, synthesis, induction, deduction. The dissertation is developed in a logical sequence. The applied methodology is suitable for achieving the set goal and tasks. The scientific and applied research results obtained as a result of the research will be useful for both scientific theory and practice.

4. Evaluation of scientific and scientific-applied contributions

I accept all the contributions indicated by the doctoral student, and I would add three more.

1. The research carried out may serve as a basis for other research, in the field of human resources, finance, strategic management, control and audit (internal, external, financial and non-financial).
2. The presented strategic map and balanced system of indicators used in the business line for retail banking of a bank, as well as the developed strategic map and balanced system of indicators for efficiency of a Bulgarian insurance company can be used in the practice of financial audit, audit of human resources, control and controlling.
3. The presented strategic map and balanced system of indicators used in the business line for retail banking of a bank, as well as the developed strategic map and balanced systems of efficiency indicators, some problems in their implementation can be used as examples / case studies, which explain the process of developing strategic maps and balanced systems of performance indicators in the learning process in different disciplines.

5. Evaluation of the dissertation publications

The doctoral student presented four publications (3 articles in non-refereed journals with scientific review and one paper in non-refereed journals with scientific review), which contain topics related to the dissertation (articles), methodology and contributions from the research (paper).

6. Evaluation of the abstract

The abstract is 46 (forty six) pages. It presents fully and accurately the content of the dissertation.

7. Critical remarks, recommendations and questions

I recommend the doctoral student to continue his research related to the relationship between human resources, finance, motivation.

8. Conclusion

The dissertation contains scientific, scientific-applied and applied results, which represent an original contribution to science and meet all the requirements of the Law for development of the

academic staff in the Republic of Bulgaria and the Regulations for application of the Law for development of the academic staff in the Republic of Bulgaria

The dissertation shows that the doctoral student Galabin Nikolov Galabov has in-depth theoretical knowledge and professional skills in Professional field 3. 8. Economics, demonstrating qualities and skills for independent research.

Due to the above, I confidently give my positive assessment of the research presented by the above reviewed dissertation, abstract, results and contributions, and give my positive vote "**FOR**" to award educational and scientific degree "**Doctor**" of **Galabin Nikolov Galabov** in field of higher education 3. Social, economic and legal sciences; professional field 3.8. Economics, scientific specialty "Economics and organization of labor".

19.07.2021 / Sofia

Signature: